

Biblioteca Regională Hunedoara-Deva

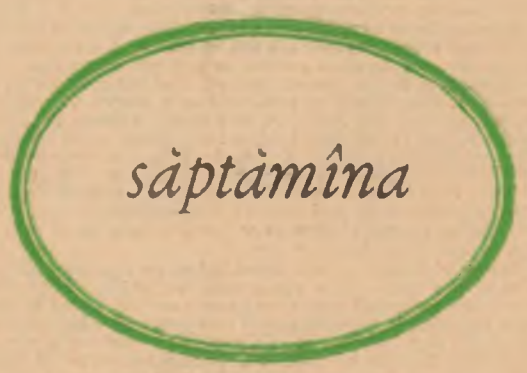
Proletari din toate țările, uniți-vă!

LUCEAFĂRUL

SĂPTĂMINAL AL UNIUNII SCRITORILOR DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ● Redactor-șef EUGEN BARBU ● ANUL VIII—Nr. 22 (181) Simbătă 16 OCTOMBRIE 1965 — 8 PAGINI, 1 LEU

Desen de MIHAELA BARASCHI

literatură și viață

Ne aflăm în anul Istoricului Congres al IX-lea al Partidului Comunist Român și al proclamării Republicii Socialiste România, când întregul popor, însuflețit de un mare avânt, continuă opera de desăvîșire a construcției socialiste.

Așa cum se arată în Raportul expus de țavărășul Nicolae Ceaușescu la Congres, realizările obținute pe tărîmul industrial și social trebuie să ne însuflească în strădania de a realiza acele opere artistice deosebite, în stare să asigure faima noastră în lume.

Am avut și avem o bună literatură, scriitori străluciți despre care nu numai critica noastră a avut și are cuvinte de laudă. Numele lui Eminescu, I. L. Caragiale, Creangă, Arghezi, Boga, Barbu, Bacovia, Rebreanu, Mateiu Caragiale și alții au intrat în circuitul universal, aducînd o faimă bine meritată țării carei i-au aparținut și aparțin cu tot sufletul. Dar nu ne putem mulțumi numai cu atât. Artă nu bate pasul pe loc și în disciplina metalei se caută, se descoperă și se înalță, uneori, cu pași infimețizabili. Scriitorii virșnici sau tineri, români, ca și al altor naționalități, conștientizînd, apăsînd, deosebirile noastre literare se găsesc într-o confruntare cu literaturile de pe alte meridiane. America substanțivelor poate fi descoperită, cum s-a dovedit, și prin Gari! Este neviața numai de multă cultură, de și mai multă muncă, de seriozitate, de un elan fără de care cuvîntul zace mort în agnii, cu aripi de plumb.

Pentru a se realiza acest progres, vital pentru literatură, este necesar — cum astăzi de înțeles este stăruiește partidul nostru — „desăvîșirea unor largi dezbateri, schimburi și confruntări de opinii, pe temelia concepției despre luma a proletariului, a călă îndărății și rigidoității în gîndire, și care ne învață că toate fenomenele vieții sociale trebuie avute ca un proces în continuă transformare și dezvoltare”. Cine se ferește de discuția la lumină zilei a celor mai spinosae probleme este de fapt un retrograd. Mărețele fapte ale epocii noastre trebuie zugrăvite cu o pondă viguroasă, cu o măiestrie artistică desăvîșită. Literatura noastră a dînc angajată în transformarea sufletească a omului, dînc patriotică, nu poate fi scutită de imperioasele elementare ale artei. Nefasta promogenitate a omului însuflețit de bune intenții, dar scutit de măiestrie, aparține unei epoci experimentale, cam îndelungate, dar fatale chiar într-o revoluție a cuvîntului. Este necesară o diversitate de stiluri, a strădănită în a înnoi mijloacele de o emoțională Clasicizarea prematură a unor autori strico celor ca nu se mai trezesc din aburii unei glorii prețioase. Omul de literă știe mai bine decît oricine că în poezie sau în proză nu se poate ramine la stadiul primelor încercări.

Pe drumul acestor frământări creatoare credem că și revista noastră are merite ce nu pot fi contestate. Ea a înlesnit publicarea unor poezi ca Ion Gheorghe, Marin Sorescu, Ion Alexandru, Adrian Păunescu, Constanta Buzo, Ana Blandiana și alții. Premiile anuale oferite de „Luceafărul” — modeste, dar prestigioase — au încununat frunzi talentate, descoperite tardiv alturea într-un elan snob, nîcîndă absent de la festivități, dar fugind de bălăile adevărate ale spiritului. Am avut de luptat cu un conservatorism născut din prudente de neînțelese, cu o anume evitate a discuțiilor deschise, principiale, atitudinii, care, din păcate, se mai întîlnesc în practica presei literare. Nu este mai puțin adevărat că nici poziția de la antipod nu poate fi recomandată. În locul unor dispute s-au schimbat fraze și cuvinte ce-au apăsît lanul țavărășesc și obiectivitatea științifică — cum s-a întîmplat — regretăm — și în paginile „Luceafărului”.

Raportul țavărășului Nicolae Ceaușescu recomandă în mod expres „să se analizeze în paginile presei în mod critic lipsurile și neajunsurile ce se manifestă în diferite sectoare ale activității noastre, să se dezvăluie cauzele acestora”. Aceptînd literatura roze, lipsite de conflict și de adevărul vieții în cele din urmă, sint, evident, departe de asemenea generoase îndemnuri. E mai ușor să confecționezi din confortul caselor de creație (de ce nu de adîhnă, la urma urmelor?), conflicte între bine și mai bine decît să străbăți satele și șantierle patriei unde se dă în fiecare minut o bătălie înverșunată între nou și vechi în conștiința oamenilor.

Lipsa de glîndire, bucuria facilă în fata mărețelor realizări ale constructorilor socializmului au dus la eșecuri în unele cazuri.

Pentru revista noastră, în viitor, ni se pare că o sarcină care ne revine este aceea de a semnaliza și periclitul unor încercări sterile de copiere fără discernămînt a modelelor din literaturile străine, tendința foarte vădită în literatura tinerilor, așa cum remarcăm, pe bună dreptate un articol din „Știința” de ieri. Dacă ne întrebăm ce ca am reușit să promovăm o serie de poezi ca am reputați deși foarte aproape de virșul debutului, nu putem să răspun-

dem decît astăzi: pentru că am avut încredere în ei, în facultatea lor de a împotriva viziunea artistică generală, de a crede în naile lor modaliități de expresie. Asta nu ne va împiedica însă ca pe viitor să arătăm fără timidiitate acele scăderi ivite tot mai des în creația celor mai tineri promoții de prozatori, unii dintre ei tribuitori modei Kafka și scrisului fără logică. Trebuie spus răspicat că unei arte care l-a dat pe Arghezi, Barbu, Brencuși și Enescu, ei însuși deschizători de drumuri la vremea lor, decît modernii și refuzînd cele poezie, asemenea concesii făcute unor experiențe depășite apar ca fatală anacronice. Abordarea poeziei la tărîmul surrealizmului de tip 1920 este cel puțin curiosă. Înțeleg de piloc, experimentele unor prozatori ca Vasile Rebreanu, am de la țară care descoperă cam tardiv pe Rilke. Credem că pe un drum steril se află casa și țara talentului N. Velco. Nu iubim conservatorizmul dar nici fronda pulescască. Asta e un lucru serios, — spun banaliități, mie lehamite să dau sfaturi. Copierea mecanică a manierei Faulkner sau a manierei Proust nu duce decît la un epigonism regretabil. Sintem pentru a cunoaștere largă a fenomenului literar de prețioșii, dorim din tactă inimă să știm dacă nu țara, aproape țara, dar nu putem renunța la ideologia noastră pe care viem să o servim cu artă. Și atunci la ce bun să facem din țara noastră română care și construiește o viață nouă, un lueic bijlînd în tenebrele unui spirit orientat numai pentru că revista Secolul 20 ne pune la dispoziție nostre prescurtate din alte literaturi? Nu există scriitor mare care să nu fie legat odinc de tradiția, viața și istoria patriei sale. Așa o fost Eminescu, așa este în zilele noastre strălucitul Arghezi. Succesele efemere în fata unei galerii de snobi amoriind în cofenele se duc. Moda și pliocnirea în fata manierei spectaculoase n-au rezistat, nu rezistă exigenței implacabile a timpului. Scriitorul român nu poate ignora realitățile țării, el nu poate trage nepăsător dincolo de țaptele uluitoare ale celor mai bunii fii ai săi: comunistii! Sintem receptivi la orice rutate în artă, darim cu toată inima originalitatea, dar nu originalitatea mimetă, călăită cu orice preț. Nu-mi pot închipui un Steinbeck scriind mai bine despre muzicîul rus ca Teletai, după cum nu vîd pe Salohub întrecîndul pe Caldwell în descrierea fermierului american. Să rămînem ceea ce sintem, să contribuim cu toate puterile noastre la descifrarea celui suflet românesc care a zidit istoria neamului de la Decebal pînă în zilele noastre.

Cît privește revista noastră, ne propunem să luptăm și pe mai departe împotriva conformizmului, a artei învechite, facînd loc în coloanele „Luceafărului” celor ce culează, celor ce vor cu adevărat să spună ceva nou, cu mijloace noi. Văm gîzdui cu plăcere pe oricine în aceste coloane, chiar dacă părerea lui nu vor coincide cu ale noastre. „Luceafărul” și-a făcut punct de ancorare din a publica diverse și contradictorii puncte de vedere asupra artei, trîgînd de fiecare dată concluziile sale, fără a face din ele o normă. Această publicăție se vrea numai un laborator al ideilor înaintate, a publicăție combative, neîngăduitoare cu totii cei care pe lingă meseria scrisului vor să introducă în literatură nu acel formec fără de care ea nu există, ci întregi mărunte și interese de castă. Nu ne place cusecădănia gîreată și fără talent, nu ne plac reputățiile decît în funcție de talentul ce le susține. Pentru noi un autor nu este pe veșnicia fiul unei opere reușite. El dă examenul posibilităților sale cu fiecare apariție în public și noi văm delorica să-i spunem de fiecare dată dacă îl mai recunoaștem sau nu. Cunoștea de laur nu se umege pe un tron de aur la infinit. Ne plac discuțiile serioase avînd drept mîză adevărul, științea intereselor mori ale literaturii noastre și nu chestiuni mărunte, personale. În această direcție, colectivul nostru redacțional consideră autocratic că trebuie să acorde o atenție mai mare stilului și conținutului polemicii.

În programul nostru intră în vedere și o mai largă și mai realistă reconsiderare a scriitorilor din trecut, cunoșcînd faptul că nu putem trece peste înaintoși cu ușurință, că trebuie învațat de la ei. În privința acestora editurile au multe de făcut și presa poate să le ajute.

Nu pot să închei aceste rînduri ce nu au alta pretenție decît de a ne angaja, fără a cita minunabilele cuvinte rostite la același Congres al Partidului, al IX-lea, de către țavărășul Nicolae Ceaușescu și care sîntu astfel: „Fiecare artist, în stilul său propriu, păstrîndu-și individualitatea artistică, să manifeste o înaltă responsabilitate pentru conținutul operei sale, să urmărească ca ea să-și găsească drum larg spre mîntea și inima poporului”.

EUGEN BARBU

zaharia stancu ion brad

cîntec transfigurare

Nu te speria de acest riu negru.
E riu Stix, Vechiul riu Stix.
Nu te speria de luntrea aceasta.
E luntrea lui Caron. Luntrea lui Caron.

Luntrea pornește legănată de val.
Ajunge curînd la celălalt mal.
Plătește-i lui Caron bănușul. Ța-a dus.
De la răsărit te-a dus spre apus.

Am fost cîndva. Poate mai sunt.
Plapul e nalt. Măceșu-l mărunț.
Șîșul e negru. Caron e negru.
Poate și cerul să fie negru.

De riu negru ne te speria.
Nu te uita că apa e rea.
Oprește-te o dată și bea.
Oprește-te o dată și bea.

Lumina ochilor, îngîndurată.
Viu ritm al inimii, de mult rîvnit,
Izvor în care țapa ni-i scaldată.
Partid, numai prin tine, acum, inția dată.
Străvechiul meu popor a-tînerit.

Cutremurat din rădăcini la frunte
De focul energiilor, avid
Să biruie nu doar mereu să-nfrunte
Tăcerea timpului ce-n al ascunde
Superbal cîntec, astăzi izbucnit,

Stejarul și-a făcut coroana soare
Și fiecare creangă vis lucid,
Cu frunzele tăios fremătătoare
În demnitate calmă și candoare.
Pe cît de-adînc, pe-atît de larg boltit.

In pag. 3
petre pandrea:
„brăncuși”

In pag. 5
aurel baranga:
„carnet”

unii tineri

Sezem cu Ulea, acum doi sau trei ani, într-un local bucureșlean ceva mai curat, unde exista și un tanacet cu Cucuruciu, plin îndelung de Harry Belafonte. Beam liniștiți vermut și discuțiam despre limba lui Adam...

Starea lui sufletească era deznădejdea, cu siguranță, dar nu deznădejdea glorioasă a adevăraților Lucifer; ci exasperarea cuiva care nu găsește motive mari pentru revolta...

Fiecare epocă și craste finitieri. În perioada Frandei, La Rochefoucauld strălucea ca tânăr la modă printre un fel de conventionalism zăpăcit, prin darina îngimfată de fațetă spectaculoasă...

Și cu toate acestea popoiții seamănă perfect între ei. Indiferența lor nu poartă și nu dădă la diferențiere, nepăsarea structurală are cu siguranță o influență catastrofală asupra dezvoltării...

Din această teorie care îmi aparține și cu care Ulea se oprise de acord, reiese natura diferentiei popoiților. Nu a vorba de o înțepenia o inimii suprem rădănită, de o masă de gheață sub care sînge romantic curge sîrosic...

TOMA PAVEL

Poezia populară la răscruce

Casele regionale ale creației populare — și o întrebare către de culegători mai mult sau mai puțin a matori se întrec să dea la lumină culegeri de folclor poetic conținând un număr mare de creații populare...

pentru că ar fi „folclor”, constituie nu numai un necunoscut aprobiu al unui act anonim din care au crescut Mierla și Mășterul Manole...

domnie); să lăe bucată; Auteori: necunoscuți; necunoscută; înțelegând adesea prin ea, dar nu al formulării prin care „Consignația” primește în magazinele sale...

în volumul de folclor însoțit de o tentă caselor regionale ale creației populare...

OVIDIU PARADIMA

Pictura de gang s-a mutat în pasaj

De în pasajul Vilagros, din plin centrul Capitalei, țară, va oferi o priveliște nouă, cerind lătare onorabilă „artist plastician” pentru a realiza o lucrare deosebită...

De în pasajul Vilagros, din plin centrul Capitalei, țară, va oferi o priveliște nouă...

De în pasajul Vilagros, din plin centrul Capitalei, țară, va oferi o priveliște nouă...

De în pasajul Vilagros, din plin centrul Capitalei, țară, va oferi o priveliște nouă...

De în pasajul Vilagros, din plin centrul Capitalei, țară, va oferi o priveliște nouă...

De în pasajul Vilagros, din plin centrul Capitalei, țară, va oferi o priveliște nouă...

expunind spre vânzare la „Consignația” există doar și un sistem de vânzare în rate prin Fondul plastician...

MIRAI STOIAN

Voci care nu se uită

„George Călinescu citește din versurile sale”, se intitulase noul disc Electrecord. Pentru promisiunile acestui interpret de specialitate...

Mierea criticii

ALBINA Nr. 100 a.C. pagina 8, rubrica „Critici” revistei „Contemporanul” Sergiu Nedelcu. Sub semnătura lui Radu Popescu, vremelnic...

Penseul săptămânii

De în săptămânii revistei „Contemporanul” este o carte demnă de interes...

M. N. RUCU

strada

Fulviilor li s-a spus să cînte și ele fac ceea ce li s-a spus, pe limba lor, după cum li-i datul și desfășuratul; este tocmai ce se întâmplă cu VOLGA și DAUGAVA...

Valga o făcăt ceea ce a trebuit să facă, iar isprăvile și năzdrăvăniile fluviliului li privește foarte puțin pe mai puțin iscolitul, în sensul că toate acestea se află, știți bine, în corurile de femei, în melodioase armonii...

Cu Daugava, celălalt fluviu, e un pic mai diferentier; smintitul ei părinte i-a poruncit următoarele:

— Vai fi spiritenoasă și sperioasă și mîndră, cum sînt caprele negre din pădurile mele albastre, de pînă și tot albastru îți va fi sperietura și goana...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

— Si fluvium Daugava o făcăt ceea ce o putut, cu zăbateri și țenele, fierăstrînd munți, răscolind păduri, balovani, nisipuri, lui colorat și făcînd, în genere, o seamă de neorînduiri...

agenda cenaclului „n. labiş”

Marius Robescu: Cîntul Ploaie deasupra sărbii. Acesta înmagistru într-un univers limitat, multe împăratii într-un complex arhitectonic construit dintr-o singură piatră...

Stî la Marius Robescu versuri care se ascultă cu încredință. Poetul este dotat, dar însă senzația surprinzătoare a motivației, a unui om care are o sursă de creație obștinească...

Adrian Păunescu: Cînt se vede, întoarcerea dărilor. Dialog cu Prîntul Negru, Copilul cu pragul, Infernul, Secolul XX etc. Poetul a încrețit cu acea grabă și a răsunat din pîrînt, din propria sa mîncare...

Adrian Păunescu: Cînt se vede, întoarcerea dărilor. Dialog cu Prîntul Negru, Copilul cu pragul, Infernul, Secolul XX etc. Poetul a încrețit cu acea grabă și a răsunat din pîrînt, din propria sa mîncare...

Adrian Păunescu: Cînt se vede, întoarcerea dărilor. Dialog cu Prîntul Negru, Copilul cu pragul, Infernul, Secolul XX etc. Poetul a încrețit cu acea grabă și a răsunat din pîrînt, din propria sa mîncare...

Adrian Păunescu: Cînt se vede, întoarcerea dărilor. Dialog cu Prîntul Negru, Copilul cu pragul, Infernul, Secolul XX etc. Poetul a încrețit cu acea grabă și a răsunat din pîrînt, din propria sa mîncare...

Adrian Păunescu: Cînt se vede, întoarcerea dărilor. Dialog cu Prîntul Negru, Copilul cu pragul, Infernul, Secolul XX etc. Poetul a încrețit cu acea grabă și a răsunat din pîrînt, din propria sa mîncare...

Adrian Păunescu: Cînt se vede, întoarcerea dărilor. Dialog cu Prîntul Negru, Copilul cu pragul, Infernul, Secolul XX etc. Poetul a încrețit cu acea grabă și a răsunat din pîrînt, din propria sa mîncare...

Adrian Păunescu: Cînt se vede, întoarcerea dărilor. Dialog cu Prîntul Negru, Copilul cu pragul, Infernul, Secolul XX etc. Poetul a încrețit cu acea grabă și a răsunat din pîrînt, din propria sa mîncare...

Advertisement for 'Viata Literara in Imagini de Neagu Radulescu' featuring illustrations by Nina Cassian and Petru Vintila. The illustrations depict various scenes related to literature and art, such as a man reading, a woman writing, and a group of people in a room.

clasicismul folcloric

VLADIMIR STREINU

distinguo

cronica literara

ION BĂIEȘU:

„sufereau împreună”

Am citit volumul lui Ion Băieșu, cu câteva luni în urmă. Reținând lectura, întinsec pe marginea povestirilor, a serie de epigrame. În dreptul unui pasaj din *Sufereau împreună* descopăr acest avertisment: „vezi Velea - în trecut”. Este vorba de momentul când în viața lui Benone survine o nenorocire care-i schimbă cursul existenței, făcându-l să-și dea seama că „zări de zile crezuse că poate săvârși aceste mîrșăvii - cuvîntul e prea tare, autolagelant n.n. - unde deplin dezleagare de propria lui conștiință, în care o eremie a valorilor morale nu există”. Cu să preluăm formula lui Velea, personajul trăise, adică, în trecut, nu-și puse probleme morale, întocmai ca Duminică din schița amintită sau Tile din *Noaptea indispușă*.

În altă parte - aceeași povestire - ipostaza psihologică la care ajung cele două personaje (se hotărăsc să sufere, găsind în această un șoc al vieții și o plăcere înădă) m-a făcut să scriu pe margine: „vezi Velea - în trecut”. Este vorba de momentul când în viața lui Benone survine o nenorocire care-i schimbă cursul existenței, făcându-l să-și dea seama că „zări de zile crezuse că poate săvârși aceste mîrșăvii - cuvîntul e prea tare, autolagelant n.n. - unde deplin dezleagare de propria lui conștiință, în care o eremie a valorilor morale nu există”. Cu să preluăm formula lui Velea, personajul trăise, adică, în trecut, nu-și puse probleme morale, întocmai ca Duminică din schița amintită sau Tile din *Noaptea indispușă*.

Adunînd acum observațiile, mă întreb: aceste trimiteri nu neaportă un sens critic, sau se motivează prin faptul firesc că între scriitorii aceleiași generații există un transfer de motive și idei? Oricum, problema urmează la care m-am referit nu în deosebită măsură pentru Ion Băieșu, și încă nu se creează impresia de epigoniști. Se poate din cauza celor două accente vii ale narativității care nîi-orăd pe autor mijlocindu-se viața și dezvoltat (ca la el orăd) în cadrul lumii rurale.

Există la Ion Băieșu o anumită voință care este altceva decît zimbeleu subțire al lui Velea (bazat pe persiflarea trăsăturilor și scirea cuvîntelor, pe gustul pentru paradox), un amor ce să spun așa, de reporter care reproduce anecdotele auzite pe teren, folosește expresii argolice, cazonde de țuică, de pîlă, și numiți funnari - deschide personajul de apropiouri (Benone are un fond sufleteș bun dar era superficial și asta - descoperă război lui - din pricina pasiunii pentru fotbal), într-un cuvînt, are o limbajie mîrșăvesc, debilitat în mare grabă, gîfuit, ca și cum autorul i-ar fi teamă să nu pierdă trenul și să rămîna fără binecuvîntata diurnă. Înfrîmări cu presiunii sumbre, dot-toevschian - kafkian, sînt aduse la lumina zilei și își pierd haloul tenebros. Ceea ce se amănă o circumstanță cumplită și sursește prin a deveni un moft. Luînd cunoștință de problema morală care - „purifică” sufletește pe erou: experimentarea suferinței (tratat de Meziu în nuveia amintită, grav-poleic) presedintele gospodăriei, fire iremediabil realistă, le comunică celor cîm consiliul de conducere: „Am impresia că Benone al nostru s-a împins”. Finalul schiței e construit ca o paoză hazlie (dar nu și puțin superficială): eroii vor să se bălăcescă în smîrcurile suferinței, dar viața le refuză prilejul, avînd nevoie de ei în alte valori mai necesare și mai practice.

Compararea cu ceilalți colegi de generație am făcut-o, fiindcă seama nu numai de adevărul similitudinii de subiect (în general ele sînt puține), ci și de faptul că în acest volum, mai mult decît în altele, Ion Băieșu se dovedește preocupat de înnoirea mijloacelor literare, adoptînd un stil de narare mai mobil, cu rezezi întrări în materie, cu acelare descrierilor ample de cadru sau de introspecție psihologică etc. Narativitatea în *Sufereau împreună* se sprijină pe schimbări bruște în caracterale eroului, care nu sînt înfățișate și declarate. Genica, pămîntă, vede să-și lase bărbatul, Benone își angajează viața și nu mai pune aloc în gură, și „din ziua aceea Benone devine brusc alt om”, împlinindu-se termenul promis: „Benone - ne informează autorul - s-a îmbătat cumplit, suferind epoci a nouă transformări” etc. Un asemenea mod de narare, cum am văzut, presupune, ca un complement necesar, un ton ușor ironic, o conștiință și constată lucră în deridera Autorul se vrea o comentator distant, care face mereu cu ochiul cititorului, invitîndu-l să-și complice și să se amuze pe seama celor relatate. Este o tendință către burlesc și caricatură, ceea ce ne aduce aminte că acest stil are o mare priză, în piezeta, la prozatorii lineri. Spre deosebire însă de unii colegi, la care procedeul este aplicat cu oltă virulență incit amenință să ducă la dezagregarea obiectului de reflecție, la Băieșu el are ca efect un șoc de dinamism al ochiului, iar tonul distigat în viclenie.

Într-un loc adnotarea mea e puțin reușită: „nu cîmva reporterul din *Acceleratorul* care, ignorînd prezentele intime ale celor doi eroi, scrie despre ei un reportaj înflăcărat, amestecîndu-i drept moale demne - de urmat, a fost într-o existență anterioară chiar Ion Băieșu? Oricum, reacțiile sale din momentul în care a „dezertat” din cîmpul gazetăriei cotidiene sînt simptomatice. Faza imediat următoare s-a dovedit a fi una de atitudine satirică la adresa unor teme locale adesea cu povol declamațiv. Și în volumul de față se simte a anumite fervoare anti-idolice, demonstrată și din modul puțin pămînos în care dezvăluie anamnezele morale rezultate din unele concepții simple și raționale asupra omului și, în același timp, de voința a fișă de a acți speciele simple, limpezi și de a investiga pe cele contradictorii chiar încălțite, celase. (Cel puțin două dintre schițe au ca personaje oameni orierati - mintal) Ion Băieșu pare a fi ajuns la concluzia că victa e un lucru foarte complicat.

Povestirea *Acceleratorul* refie atenția prin sordera unor universuri sufletești obscure, „inovative” lui George - în urma unor traumatisme psihice, acesta născocesc un sistem de a trăi într-un fel de transă hipnotică, insensibil la solicitările vieții - m-a surprins pozitiv, demonstrînd în portea autorului o multă fericiție. Se găsesc aici posibilități bogate de explorare a unui mod de a fi om, un anumit gen de „impunere” asupra obiectului de a fantaza facil, caracterul arbitrar al unor scene (de pîlă convulșive) lui George cu greierele și pisica). În plus, am impresia că Băieșu nu realizează că de interesant este - literar vorbind - caracterul felei, victimă, cum observă M. Ungheanu, în „Remuzi”, a unor lozinci de elid. Lu este personajul cel mai slab realizat, autorul nefiind prea interesat decît să-l discreditze și nu să-l creze artistic.

Chitima este o altă povestire care conține aceste preocupări de la largi, an de cuprindere a volumului, extinzînd a asupra unor zone umbrate puțin cercetate. În joacă însă a țesă aului voașe, preapozitia multă de a nu lua suficient în serios ceea ce povesteste. Astfel, încă oltă împliniri în fond destul de grave ajung obiectul unei istorioare cam superficiale și cu iz de anecdote.

Cel mai mare interes îl suscită, fără doar și poate, cea parte a volumului care înfățișează direct, de ce n-am spune-a, nitei zgornit conflictuale asculte din realitate. În primii rând trebuie menționată povestirea *Fatu și Pisică*. Cu idee generală, este aproape de *Intre cercuri de salcăm* a lui D. R. Popescu - în care este vorba tot de un tărîm ajunz victimă a politici personale duse de presedintele Statului comunist, într-o perioadă distinctă din istoria transformării socialiste a satului. Nu mă stînesc să spun însă că, în prima parte, povestirea lui Băieșu impresionează mai mult, sugerînd cu mai mult curaj implicățiile tragice ale cozului. Cu această ocazie descoperim că Băieșu știe să scrie și frumos, evocînd cu culoare, pregnant, patetic și în același timp sobru. Din păcate, cum am mai arătat cu alt prilej, în a doua parte povestirea scade, trece pe un plan prea simplu al anecdoticului - Pisică ajunge la rîndul lui în subaronea lui Fatu -, totuși fiind prea oranjat, prea simetric: 80 de kg de grîu și însușese Fătu din colo de grîu, 80 de kg de băutura va sublinia Pisică în calitate de gestionar al gospodăriei etc. Apriorerea de care am vorbit între *Fătu și Pisică* și *Intre cercuri de salcăm* - nu știu care a fost scris mai înainte - o simt mai ales în final: personajul negativ al lui Băieșu fiind opritul simbolic de un șobolan mort, iar al lui D. R. Popescu, de niște muște verzi - și într-un caz și în altul procedeul pamfletar violentînd rigorele metrice epice.

Ion Băieșu manifestă, este sigur, un enume potos, o curiozitate locamă în relevarea situațiilor dificile prin care-și creează drum ideile și atitudinile elice noi. Dezechilibrarea nervoasă a personajului care învlează „gestionarul” erou drept cauză excluderea sa din facultate pentru vini născocite în masivitate de secretaria organizației de U.T.M. în *Mama s-a îndrăgostit* se simțegă de a nu lua suficient în serios ceea ce povesteste, respectiv de a nu lua suficient în serios ceea ce povesteste. Astfel, încă oltă împliniri în fond destul de grave ajung obiectul unei istorioare cam superficiale și cu iz de anecdote.

Al. OPREA

mul vorbește impersonal: nu eu, ci noi. Un cuvînt sau a lăpă culesă se apare la el cu verbele: „asa zicem noi, țărani”, „asa cîntăm noi, țărani”. De cele mai multe ori, conștientul lui verbal, cu grîu de a se pune la adăpostul unei autorități indiscutabile, sculîndu-se de ras-punderea ca și de lauda personală, în forma referinței și citatului „vorba ceca”, „vorba aluia”. Observația satirică sau amuză pîlduioasă se face în numele unei doctrine otale, de care nu se îndoiștea nimeni și pe care o cuprînd zicalile, proverbele, anecdotele etc. E a declina țară dată știuță, căreia, specificîndu-se atoli-tătea, i se spune „povestea vorbeli”, expresie mai înfii a nestîrșurilor de care și apoi a celor care le-au adoptat stilul.

Fixitatea termenelor de muncă și viață, a sentimentului convențiilor și civilității unanime, în care individul se reîntrege, precum și aceea a corpului de doctrină, la care viața personală e foldeana raportată, au născut forme literare fixe, în timp ce literatura cultă impune tipare fixe numai speciilor minore (sonetul, ghazelul, ronzelul, vilanelo etc.), iar muzica devine formă riguroasă numai în privința speciilor majore (simfonia, sonata). Literatura populară e nestă-mulată în cadrele ei alii pentru unele cli și pen-tu altele.

Rozmul, acicli de nou în mila spunerii, curge între murlărie unei albi mîlăroase. Iar aceeași abilită se constituie din canoane, care dau identitatea speciei în ciuda felurii exemplarelor. Formula de început ca „a fost odă...” cînd se potocneau puricii etc”, cu totul de a proiecta pe aculțări dintr-o dată în pură ficțiune, formule de tranziție ca „un locușe și-un carbu-ne...” indicînd valra pe stăselea în jurul căreia atenția începe să aromească, ceea ce atinge din partea povestășului intervenții deseori înepă-lărate „că povestea mult mai este”, formule finale ca „iar eu încăleci pe-a sea și vă spusei po-vestea așa”, acest „asa” indicînd modul spune-rii, adică odosul spulorului la vechimea bo-

mului, iar „seama” luînd seama celorlului-bol-duc, care în sîră primitive poposea neapete prin așe și povestea mînăni de pe foratim știul nimeni de al, aceste formule născocite ca și si-luții tipice, iapitii, pașitii, luple sau perso-najele de asemenea tipice, Fol-Frumos, Zmeu, Zîna, Mama Pădușii, împăratul Reșu, împăratul Verde, reprezintă fixitatea speciei. Ele au totul în timpote de acum o mie de ani, cum bol și azi, de pe baze de megaloton, în timpotele noastre.

Nici cîntecul liric nu e lipsit de canoanele lui. Lasînd de a parte grupul de două-trei versuri purtat în doine și chiar în balade din loc în loc, ca să se înnoadăsc alte momente lirice sau ba-ladice, înțelesul cu „frunză verde” este tot alii de însemnat. Pentru ciobanul cuplins de dural coșei sau al mîndrei, „frunza verde” era instru-mentul muzical cel mai la îndemîna, punîndu-l pe limbă și sulînd. El a „zîr” din frunza mai noante de a sulia în fluier, în covoi sau în cim-poi, „Fanie verde” de mesteacan, de țag, de soc etc., fiecare cu vibrațiile ei potrivite pentru sen-timentul de exprimat, chiar devenind aporiat absurd „fanie verde lemn uscat” (melodica adic imbrăturătoare) s-a prefăcut cu timpul în formula inițială de cîntec popular.

Dar valorile fixe ale producției folclorice sînt mult mai numeroase. Le menționăm numai pe celelea, fiindcă nu studiu lor ne ispităște acum. Prin puterea de a-și supuna facultatea de crea-ție a poetului popular, ele se leagă stilistic și structural de autoritatea colectivă, sau care se opoștește sufletul țărănesc, se leagă de fixi-tatea doctrinei pe care, în formă invariabilă, o pune în vedere „vorba ceca”, face corp cu disci-plina în muzică și ordinea cosmică a existen-ței țărănești, fiind în concluzie componenta for-mală și semne ale unei vizii clasice. Privit estetic, cli și etc, folclorul este clasicismul țăr-șilor nașturali de care: a primul clasicism țăr-mănesc.

— Acasă, în noi, în satul meu, înba crește hoști și e dulce la pipă și mîlăreșe.
— Eylea a acceptat să vină ca turist în Oltena. Se-a cu Ileana din poveste. Tîndu irlandez, brai la hîr cu un hatîr, chiar vital și vigoros, cănd prin trumșăle ei în Gorj, dar nu prin culme. Mella s-a lăsat înca pe pîlări.
— Săzîl ne apinea la București.
— Ba, am pus-o la zăvele de Gorj și în picioră gule, ca să văd, dacă seapărie în Jihina Costăzeanu și dacă este a nîjșique pe pîlări trumșăle.
— Nu puneti pe Brîncușă să lud și un dans da mîlă pentru un țap silvestru cam sexagenar?
— Porcările se iac și mi se vorbesc.
— Ce zice mella salatu?
— Pravin de la Crăiova înghăduie vîduvilor, într-un paragraf special, ca să-și aducă lele straine da sat, în odîhnă: Să înserzi paragraful în Pravila chiar dacă mi-l ai auzi spus de mine cu atas lare.
— Egeșă.
— Sîr și înțelegăm secrete otale, sovine sau rîbus? Înțelepune!

Brîncușu despre Richard Wagner
„Muzica lui Wagner este un biltek în dejr” (Cules de muzicianul Marcel Mihailovici)

Șiretenie și onestitate
„A fi șiret este ceva dat a li onest, merită cu ade-vărat să-ți dai osteneța” (Colecția Jiana)

Egeșă.
Acesta opinie a fost enunțată de Brîncușu despre un alt sculptor otiena foarte șiret, aliatul la Paris. Se amănă Alexandru Teșpoșin Era prin anul 1908. Reșu amezăli Școlii Naționale Itiere de Arte Frumose (înca pe țecare exponat, indifferet de paoșari), în cînterea de patru buclii l-a-oi acceptat șame. Cum l Paris ștătuș le-a trimis sub mureșe adevădici de M. gînduș Teșpoșin, iar două sub presedintul Alexandru Șevici.

Privind a statue cu titlu molangiu și bombolă, Teșpoșinșorul nous tentona dăm v. v. sau este „șiret” (într-un termbuș în vîlă, sau a pîrșitului). Brîncușu a sîr și un jor de cîntec referitor la țipă și Teșpoșin țuș secrete ce țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

Statuile din New-York
„Statuele din New-York, cîntecul de cîntecul țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

Adam și Eva
„La țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

Accidente de muncă
„Cînd ucenicii se făcero cu cîntecul țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

larba dulce ca mătasea
„Frumoșă hîndeză Eylea (Eylea) care ștătuș în a țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

PETRE PANDREA

Despre Principesa X

Brîncușu a spus desigur stătuia sa nîr ne hîlă și de cîntecul țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

PORTRETE ȘI CONTROVERSE

Principesa X, reprezentă obiectul dorințelor inimii și subconștientele ale femeii portrețiste. După noi, mureșe otale iac și obscena ca și penru țota hîna vede. Brîncușu a țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

Despre Leda

Căldoarea americană Malvina Hoffmann contem-plea într-o vizită statuile rîltoare din atelierul parizian al lui Brîncușu, acționale cu electricitate, penru a li se vedea lumini și umire, din țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

Suizii

„Trebuie să le sui țecare omășii și a 1908 enunțat opinia de noi sau, referîndu-se la paoșari și la mureșe.

AMINTIRI DIN CASA CREATORILOR

întîlnire cu primul creator

Nu ești el Observ că minulești bine dialogul. Pun răsărită ca nu ești nici Fănuș Neagu și nici Vela. — Nu sînt nici unul din ei. — Dar cine ești, soare? Cumva dramaturg? — Nu ai ghici. — Sînt I. Avian de la Uzicea. — Asta-i creator? E umorist. — Alunzi? — Sînt primul creator. — Făcatorii cerului și ai pămîntului? Al văzutei și nevăzutei? — Vîno sînt te pup că ești despot. — Sînt. — Și mi-a arătat buletinul Dumnezeu era? — Si cu ce ocazie. Doamnă la Sinaia? — Vreau să-ți dau o mîndă de ajutor. — Mie personal? — Tie. Am luat simbolic „Lucianul” și am vădit că te-a fost rezervat o rubrică „Amintiri din casa creatorilor”. Cum mă simt sigurii creator de pe acest pămînt mare.

A rădăci și imediat a venit un îngere îmbrăcat în uniformă de pază la castel, și mi-a spus: — Să trăiești tovarășe creator! Sînt oți venit în miliciana noastră. — El, paznicul, nu-l vedeai pe Dumnezeu pentru că se făcuse nevădit. Pentru mine nu l-am rugat pe paznic să-o ia puțin mai înaintea și am continuat discuția: — Doamnă, este pentru prima dată cînd vin aici la Casa creatorilor Dumnezeu care te așteaptă la ușă învață-mă și pe mine cum să mă comport. Să fac apel la cei 7 ani de-acasă? — La nici un caz. Fii cîți mai liniștit de modeste. Vîno te la toate deciziile creatorilor, mînuiește la ce s-a scris și nu te descurci în viața literară, spinoasă cu toate cămășile care pînă la azi sînt în viața noastră. — Mă vor învăța? — Nu. — Te înțelegi cu ceilalți creatori? — Văzutei și nevăzutei. — Cum mă simt sigurii creator de pe acest pămînt mare.

CORNELIA DANEJ - Muzicantii

- Crede că pietoni.
- Sînt creatorii nr. 1.
- Te cheamă Zaharia Stancu?
- Nu.
- Marin Preda?
- Nu.
- Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?
- Nu.
- Demostene Botea?
- Anăi eu chiar a prezidat?
- Eugen Barbu?
- Ti?
- Poate ești Pop Simion?
- Aiurea!
- Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

NICUȚA TANASE

alexandru șabighian

La puțin timp după Eliberare, în 1944, apărea o antologie din Poesia nouă și a libertății. Alături de comentariul poetului culegerii din lirica noastră, prezenta era Alexandru Șabighian (născut în 1901 și alături din viață în primă vreme acestui an). Departe de a fi fost o simplă preocupare editorială, înțelegerea antologiei dovedea, de fapt, scrierea consecventă militanță a poetului. Într-o Prefață la un proiect de volum de versuri intitulat Seria cu stînga, apărea în Cuvîntul liber din 31 martie 1936, poetul se autodefinia astfel: „Sînt gît stat, înțipit în vreme! Strigăt ascuțit și aspru”.

Înaintea de 23 August 1944, Al Șabighian nu a putut să-și împărtășească nici un volum, caracterul combativ al seriei vîno sale nefiind pe placul establiștilor oportuniste burgheze. Volumul de versuri Seria cu stînga a fost interzis și confiscat de cenzură. Poezile pe care le-a scris în perioada dintre cele două războaie mondiale au fost adunate în volumul de poezii intitulat Seria cu stînga, editat de Al Șabighian în 1961. Lirica lui Al Șabighian se distinge prin caracterul ei agitat, mobilizator. Poetul utilizează cuvîntul concret și expresiv, fraza cadencioasă, construită din imagini pregnante, perspicace, formele formulei simple, retorice. Poetul s-a transformat versul în armă de luptă; el evocă luptele muncitorești mîneri de la Lupeni din 1925 (Greva mînerilor), ale cefestilor (Orlovca 1923), sugărele destini dureroase și fragile al celor umiliți (Ucenul, Pomana, Rîngaș, lăpînd adesea îndemnul energic la acțiune (Căstăraș în inimă, Cuvinte către frațele meu).

Versurile scrise în anii de după Eliberare, incluse în ciclul Lumină, au avut caracterul de noie manifest, cu un limbaj sonor, dinamic (Republică, Imn pentru păminturilor, Calea Gelivitel, Paștele și pînă) și aduce un cald elogiu realizatilor noi din patria noastră. Paralel cu poezia, Al Șabighian a cultivat și alte genuri și specii literare, re-

volvindu-se concomitent cu dramaturgia, creator al unor de teatru pentru copii. Dintre acestea din urmă cel mai ales romanul Căminul de sare, cu personaje autentice, care și deține clar simțomia într-un conflict bine structurat.

Ca prozator, Al Șabighian a început să se adreseze în 1928 cînd publică volumul de schițe Mîna și Cel caște, în care aduce o serie de imagini dramatice din ultimul război, înaintea de precedere asupra momentului întoarcerii armelor împotriva hitleristilor. După volumul de Povestiri din război și înscenările de câmbrie de la Tînașan la muntii de Jasp, Al Șabighian s-a făcut remarcabil prin năvălirea din portrete umane bine crenate, cu talent analitic. Într-un stil sobru, concis, dar cu evidente unde de vibrație.

În ultima vreme Al Șabighian pregătea volumul de nuvele Insemnările unui caporal. Apariția postumă a celor două cicluri de versuri se impune ca un act de pietate literară.

TEODOR VIRGOLICI

SCRIERI:
Rici-Bici (1948), Mînia și Cel sapte (1948), Lăcu cu țigă (1951), Dacă nimeni din țara (1953), Urzici (1954), Povesti de la război (1954), De la Tînașan la muntii de Jasp (1955), Povestiri din război (1955), Pașărea mîlastră (1961), Căminul de sare (1962), Vîntului (1962), Întrîntirea (1962), Rîul Ierihon (1962).

SCRIERI DESPRE:
Teodor Virgolic, Tribuna, 27 aprilie 1951; Victor Tălbure, Teatru, nr. 9/1951; Mihai Davidoglu, Gazeta Literară, nr. 35/1953; Teodor Virgolic, Vîntul românesc, nr. 16/1961; Al Șabighian, Luceafărul, nr. 31 august 1961; Camil Bălteaz, Vînt românesc, nr. 10/1961.

szabó gyula

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

KOVACS JANOS

SCRIERI:
Annyl baj legyen (nuvele) 1966. Punct de ordine de 21. (povestiri) Neamul Gondoglor (roman, vol. 1) 1967. Fănuș Aprilis (nuvele) 1961. Aprilis, cînd era țara (nuvele) 1961. A simfonie simfonie (reportaj) 1965. Gondos sîntășig (roman, editie definitivă) 1964.

SCRIERI DESPRE:
Dumitru Micu (Lupta de clasă 1957/5), Boris Buzăla (România liberă 1961), V. Tînaș (Săptămîna 1967/5), Mihai Găliga (Săptămîna 1962), Kovács János (Erele) 1962, Sînt Pal; Iștar Sîno 1962/5, T. A. Vramăcu (Gazeta Literară 1961), Lăzu Găliga (Erele) 1962/10, Kovács János (Erele 1964), Marosi Peter; (Unk 1964).

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

al. i. ștefănescu

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

3 schițe de vasele băran așteptare

Pînă la spectacol mai era aproape o oră dar holul se umpluse de oameni. Femeia stătea într-un colț singură, acoperind așul. Se vedea că era singură și că aștepta pe cineva. De la o vreme fața și închise și poșeta și în lîsa mereu în jos ca și cînd ea însăși s-ar fi făcut mai mică. Bărbații o priveau fiecare din altă parte. Unul se apropie prefăcîndu-se că citește așul, apoi o întrebă dacă vrea un bilet și ea tresări și nu-și găsi imediat vocea și vorbe răgușite: „Nu, nu” și își schimbă locul. Cînd veni, ea îl văzu de departe și privirile îi sclipiră. Și părea că se înălțase dintr-o dată, că fința ei se împlinise și ea nu mai era acum o femeie, ci femeia aceluia bărbat.

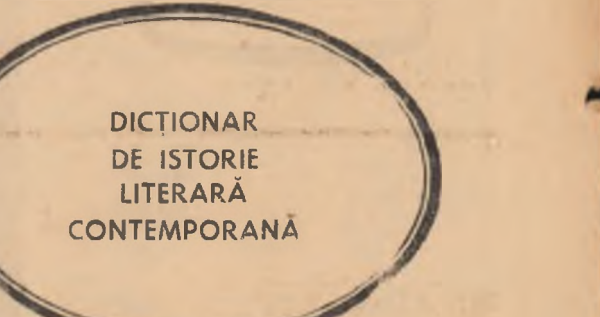
întîlnirea

În cușeta vagonului în care aveam să dorm mai era o violonist. Eu îl primeam cum își așeza vioara, aproape mîngîind-o și voiam să-l întreb pînă unde merge cînd intră conductorul rugîndu-l să facă schimb de paturi cu cineva, de alături, care nu voia, în rîsul capului, să doarmă sus. Violonistul acceptă și în locul lui veni un bărbat osos cu o sticlă în mînă. — Scuză-mă, îmi spuse el, nu vrei să bei cu mine? Eu îi luai sticla și băui din ea bere și el îmi spuse s-o beau toată că el nu mai bea.

Trenul pornise. Omul osos își făcu patul și stătu o vreme pe spate, apoi se ridică și, cerîndu-și scuze, mă rugă să nu mă sperii dacă aflu că voi merge pînă la Cluj cu un criminal. — Cel pe care l-am omorît, l-am văzut chiar acum în gard, îmi spuse el și fața i se crispa. L-am recunoscut imediat după semnul pot-coanei încrustat în frunte. Semnul asta eu îl l-am făcut, cu călcîiul bocancului, cînd rămasese numai noi doi în tranșe. Mi-era frică de moarte și l-am lovit cu bocancul în frunte. N-ai o țigară? îmi ceru el și o aprinse mîncînd fumul. Stima că o să vină odată clipa cînd o să-l întîlnesc, spuse el. Cînd l-am văzut, am vrut mai întîi să fug, dar el mi-a ieșit în față cu bîtele desfăcute și mi s-a părut că dintre brațele lui s-a recăsat, deodată, cîmpia aceea arză de schițe. Rămăsesem numai noi în doi în tranșe, toți ceilalți fuseseră secerati și n-aveam decît a scăpare: să fugim. În fața era o pădure densă și am fugit într-acolo. Sub deal caporalul m-a prins de picioare strîgînd: domnule! locotenent, sînt rănit, mor! Eu urcam, trîndu-mă, cașta dezluiat dar el mă trăgea de picioare și eu l-am lovit cu bocancul în frunte și l-am simțit rostogolindu-se în uerul acela și abia cînd am ajuns în desigur și vîntul morții trecuse mi-am dat seama de crimă. Acum l-am întîlnit în gard, învîrtit dintr-o dată, în fața mea cu brațele desfăcute și mi-a prezentat soția și mă-ntrăbea ce fac, pe unde sînt, și ochii-i strălucneau de fericiere că mă vedea și că trăiesc și el nu știa că l-am omorît. Înțelegi? — mă zgîlțuia de umeri omul osos — eu nu știa că l-am omorît și de asta nu m-a scuipat, și nu m-a luat de gît să mă arunce pe linia trenului. Mai o țigară?

magnetofonul

Nu-și dădea seama de ce nu-i intratoul fericit: în casă avea tot ce-i trebuia, își cumpăra pînă și descalțător automat. Într-o dimineață și-a adus aminte că nu-și văzuse de ani de zile părintii și s-a repezit pînă-n satul acela de munte și i-a îmbrățisit și a plîns și, ca să-i aibă mereu cu el, le-a înregistrat vocea pe banda de magnetofon. — Si, ori de cite ori voia să fie fericit intratoul, el pune banda aceea rugîndu-i pe prieteni să-i spună dacă vor să-i cumpărească — fiindcă se puteau repezi oriunde în satul de munte să-i vadă și el nu știa că părintii lui muriseră de mult.

al. i. ștefănescu

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

— Crede că pietoni... — Sînt creatorii nr. 1... — Te cheamă Zaharia Stancu?... — Nu... — Marin Preda?... — Nu... — Alunzi cu siguranță ești Titus Popovici?... — Nu... — Demostene Botea?... — Anăi eu chiar a prezidat?... — Eugen Barbu?... — Ti?... — Poate ești Pop Simion?... — Aiurea!... — Nici măcar T. H. Mazilu? Nu.

MIHAIL SORBUL

la 80 de ani

ION GHEORGHU - NUD

Mihail Sorbul, dramaturg de prestigiu și de binemerita notorietate, unul din decanii scriitorilor noștri, împlinește 80 de ani. De pe picul acestei respectabile vârste, căruia îi dorim să-i aducă încă mulți ani fericiți și rodniți, Sorbul poate privi stăruitor locul pe care și-l-a câștigat în cartea teatrului românesc.

Antor al *Palmelor roșii*, una dintre pietele de piatră septuagintare, *Continuitate* și *scandala la Florența*, face să apară o nouă publicitate. *Aurora*, rămasă încă la un număr unic, înclinarea sa deosebită față de teatru și materializarea pe treptă treptă a paginilor unei reviste de teatru scosese la Florența, ca titlu la *cauza*.

Prima piesă pe care o scrie în 1906 și care pregătește o nouă problemă este: *cauza* valorilor. *Continuitate* dramatică și este comedie. *Eraii noastre*, semănând încă pseudo-dramă, M. Sorbul observă realitate ca și ocaziuni burghize și decompuneri ideice exprimate prin intermediul unor personaje care au o anumită similitudine cu *bolșevii*, precum și caracteristici a tărului de la *cauza* și aspirațiile către tărul și dorințele de auto-realizare ale eroilor: pe cei doi deși decompuneri timpore, se vor perpași de-a lungul întregii sale activități literare.

Prima mare în contemporaneitate, M. Sorbul tocmai dintr-o *cauza* artistică pentru a

strecura numeroase aluzii critice la adresa unor raclie ale societății timpului său și ca un act de acuzare a conștientului cosmopolit din teatrul nostru.

Teatrul Național din București respinge la început *Lelaptele* pentru a o reprezenta abia în 1918. De aceea scriitorul se scoalește îndreptat să considere drept „adevăratul său debut” comedia tragică *Palmes roșii*, reprezentată cu succes răsunător pe scena Teatrului Național din București în 3 martie 1916. Critica oficială a atribuit acest succes unor motive formale: simț dramatic înalt, sobrietate, evitarea melodramaticii, conflict puternic și precis, replici de înaltă calitate, compoziție concentrată lăsând la umbră, rădăcimă, oarecum minimalizând conținutul de idei. Profund realist, piesa răspunde unei probleme acute ale vremii. Actualul, cu serocism, societatea burghiză care adiebată elanurile ucide moral pe cei care nu i se conformază, Sorbul dezvoltă în celeștii timp, tragedia inadaptabilității, nemulțumiri decidenți la care se adresează intelectualitatea timpului, acclimatizată și dezorientată. *Dorințele eroilor Palmes roșii*, de a sparge tiparele sufocante ale vechii burghize și a-și afla fetele, rămân neabuzate.

Dezertorul, lucrat în premieră la Iași în 21 oct. 1917 și reluată de T. N. din București în 1918, este în plin război, un apel la patriotism și rezistență îndrăznică în fața cuceririlor germane. Cu personaje caragolice, alternând neconștient cu tragici, Sorbul a realizat o lucrare dramatică de mare intensitate emoțională și de colosal umilitate.

Cele două comedii tragice, *Palmes roșii* și *Dezertorul*, precum și drama istorică *Lelaptele*, care toate trei la începutul activității sale literare, constituie creația de frunte a lui M. Sorbul

Ulterior, dramaturgul a dat și alte comedii-tragice, cu aceeași meșteșug remarcabil, unele cu certe virtuți demascatoare, altele concavice teatrului bulvardar: gustat de publicul burghiz, dar toate laolaltă de a valoare interioară celor trei mari creații susamintite.

După o perioadă de experiment, în care scrie scenarii radiofonice, M. Sorbul revine brusc la actualitate și creează în 1937, în plin proces de înălbire a țării, o piesă cu conflict intern — *Fetele* (raspând de direcția Teatrului Național). Axată pe ideea imposibilității împăcării contradicțiilor de clasă, drama *Fetele* marchează ascensiunea lui M. Sorbul spre o viziune limpedă asupra realității sociale.

Calea cea adevărată, pe care eroii operei sale ar fi putut să meargă spre fetele, li se împune scriitorului după *Eliberare*. *Nuvela*, *Mesaling*, scrisă în 1944, mărturisează adesea sinceră și icoala a lui M. Sorbul la noua crindrua socială.

Opera sa dramatică a fost în trecut răstălmăcită, mesajul său ignorat. Inșugi scriitorului atâcea atenția, cu nemulțumire, la aniversarea a 20 de ani de la premiera *Palmes roșii*: „Întotdeauna am avut pretenția să fiu înțeles de critic și din zi în zi constat cu durere că sînt și mai neînțeles”.

Studiile și articolele apărute în anii naștrii cu restabilită, cu seriozitate și dragoste, devin despre conștientul de idei al operei lui M. Sorbul. În reluarea unor din lucrările dramatice care l-au făcut cunoscut (*Dezertorul*, *Palmes roșii*) în formula regizorală noi, îndrăznește și înflăcătoră, entuziasmat și publicului conștientului măritului alocvență despre viziunile și înțelesurile teatrului acestui auzor octogean.

MIHAIL FLOREA

C. D. Gherea și N. Iorga

Între puținele reviste care au avut în România o influență deosebită de mare, trebuie să menționăm *Revista de Literatură*, care a fost fondată în anul 1906 de către C. D. Gherea și N. Iorga. Această revistă a avut o mare importanță în dezvoltarea literaturii noastre și a fost o sursă importantă de informații pentru cititorii noștri. În această revistă au apărut multe articole interesante și de mare valoare, care au contribuit la cunoașterea literaturii noastre și la dezvoltarea ei. În special, trebuie să menționăm articolele lui C. D. Gherea și N. Iorga, care au fost foarte interesante și de mare valoare. Aceste articole au contribuit la cunoașterea literaturii noastre și la dezvoltarea ei. În special, trebuie să menționăm articolele lui C. D. Gherea și N. Iorga, care au fost foarte interesante și de mare valoare.

„D. Dobrogeanu-Gherea a publicat în *Contemporanul* din 1906 articole de critică literară care l-au creat reputația de mare critic literar. El a fost primul care a scris în România articole de critică literară care au avut o mare importanță în dezvoltarea literaturii noastre și a fost o sursă importantă de informații pentru cititorii noștri. În special, trebuie să menționăm articolele lui C. D. Gherea și N. Iorga, care au fost foarte interesante și de mare valoare. Aceste articole au contribuit la cunoașterea literaturii noastre și la dezvoltarea ei. În special, trebuie să menționăm articolele lui C. D. Gherea și N. Iorga, care au fost foarte interesante și de mare valoare.

„D. Dobrogeanu-Gherea a publicat în *Contemporanul* din 1906 articole de critică literară care l-au creat reputația de mare critic literar. El a fost primul care a scris în România articole de critică literară care au avut o mare importanță în dezvoltarea literaturii noastre și a fost o sursă importantă de informații pentru cititorii noștri. În special, trebuie să menționăm articolele lui C. D. Gherea și N. Iorga, care au fost foarte interesante și de mare valoare. Aceste articole au contribuit la cunoașterea literaturii noastre și la dezvoltarea ei. În special, trebuie să menționăm articolele lui C. D. Gherea și N. Iorga, care au fost foarte interesante și de mare valoare.

ION VITNER

cine a luat globul pământesc în spinare...

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

„Să-mi iau, sau nu, pământul? • Fauna și flora sint, bogate. • De unde vine numele insulelor Canare? • Uf, ce caldă-i apa asta! • În Italia, la Messina, am pășit-o cu un neșter de fructe...”

HENRI MATISSE - PORTRET DE FATĂ

I. MUREȘAN

